

ויבינו במקרא – ויקרא

א,ג - אם-עלה קרבנו מן-הבקר זכר תמים יקריבנו אל-פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד יקריב אתו לרצונו לפני יה-יה

ידגיש הנו"ן שב-'יקריבנו', שברפה פ'י יקריב אותנו ונמצא מקלל את הרבים, וכ"ה לק' י', וכע"ז לק' ה, כד ב'יתננו'.

א,ד - וסמך ידו על ראש העלה ונרצה לו לכפר עליו

'ונרצה' מלרע ואינו נסוג¹, ופשוט שאין בזה שינוי משמעות.

א,ט - וקרבו וקרעו ירתץ במים והקטיר הפקן את-הפל המזבחה עלה אשה ריח-ניחוח ליה-יה

הה"א ב-'והקטיר' בחיריק ולא בצירה, ובדר"כ הממהר נכשל בזה ש'נמשך' מהשוא שלפניו, ותיבה זו חוזרת כו"כ פעמים בהמשך, ואין בזה שינוי משמעות, וכ"ה ב'והפשיט' לעיל ו' ו'ב'והשליך' לק' טז. | ידגיש השי"ן שב'אשה', שברפה יתפרש כ-'אישי'² שפירושו אנשים של ריח ניחוח, ותיבה זו חוזרת על עצמה כו"כ פעמים בהמשך, וודאי שכ"ה גם בתיבת 'אשי' שגם היא נמצאת כו"כ פעמים בהמשך. | יפסיק ב-'ניחוח' יותר מב-'עלה' שיוכן שהעלה היא לה' ולא הריח לה', וכ"ה עוד כו"כ פעמים בהמשך.

א,טז - והסיר את-מראתו בנצתה והשליך אתה אצל המזבחת קדמה אל-מקום הדשן

לא יבלע האל"ף שב-'מראתו' שלא יקרא 'מרתו' שהוא שינוי משמעות ל'מורה' שלו ולא מראה שלו.

ב,ח - והבאת את-המנחה אשר יעשה מאלה ליהנה והקריבה אליהפֶתַח והגישה אליהמזבח

יפסיק ב'מאלה', שיוכן ש'להוי"ה' קאי על 'אשר יעשה' דלפניו. | הה"א שב'הקריבה' וב'הגישה' בחיריק ולא בצירה, כמו"כ יבטא המפיק שלא יתפרש כפועל בנקבה, וכ"ה ב'והביאה' דלעיל ב,ב ודלקמן ה,יב.

ד,ח - ואת-פל-חלב פֶר החטאת ירים ממנו את-החלב המכסה על-הקרב ואת פל-החלב אשר על-הקרב

יפסיק ב-'החטאת' יותר מב'חלב', דאל"ה ישמע שפר החטאת הוא זה שירים ממנו את כל החלב...

ד,יב - והוציא את-פל-הפֶר אל-מחויץ למחנה אל-מקום טהור אל-שפך הדשן ושרף אתו על-עצים פֶאֶש וגו'

יפסיק ב-'על-עצים' יותר מב-'אתו', בכדי שיוכן ש'באש' הוא הדבר שבו הוא שורף ולא מקום העצים.

ה,א - ונפש פֶיֶת־חַטָּא וְשִׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים וְהוּא עֹד אִם יִרְאֶה אִם יִדַּע אִם-לֹא יִגִּיד וְנִשְׂא עֹנֹו

יתאמץ לבטאות הקו"ף שבקול' שלא ישנה ל'כל'. | יבטא העי"ן שב'עד' שלא ישנה ל'אד'.

ה,ב - אִם נִפְשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע בְּכָל-דָּבָר טָמֵא אִם בְּנֹבֵלִת חַיָּה טָמֵאָה אִם בְּנֹבֵלִת בְּהֵמָה טָמֵאָה אִם בְּנֹבֵלִת שָׂרִץ טָמֵא וְנֹעֲלָם מִמֶּנּוּ וְהוּא טָמֵא וְאָשָׁם

ידגיש הגימ"ל שב-'תגע', שברפה פ'י מלשון יגיעה. וכ"ה בפס' הבא ב-'יגע'. | ידגיש היו"ד שב-'חיה' שברפה פ'י 'מילדת'³. | יפסיק מעט ב-'בנבלת [השניה] כמשפט הפשטא, שיוכן שהתואר 'טמאה' מתייחס לבהמה ולא לנבלה⁴. | יתן את ההפסקה העיקרית של הפס' בתיבת 'טמא' השנייה, דאל"ה יוכן ש'ונעלם ממנו' מתייחס רק לנוגע בשרץ, וכדי שיוכן שהוא מתייחס לכל הדוגמאות יש להפסיק כנ"ל, ולא כפי הנטייה הטבעית להפסיק באמצע הפס'.

¹ כמ"ש בעבר שמצינו הרבה יוצאים מן הכלל בכלל זה של הנסיגה, וכתבו המדקדקים שרב כללי הדקדוק הם רק על דרך הרב.
² שהיו"ד שלאחר צירה היא אמת קריאה ואינה נשמעת כלל, בדיוק כפי שהה"א שלאחר צירה אינה נשמעת, [ומה שהאשכנזים מבטאים יו"ד אינו מחמת היו"ד אלא מחמת הצירה, וגם ב'אשה' הם מבטאים כך] וא"כ נמצא שאין חילוק בין 'אשה' ל'אישי' מלבד הדגש.

³ כמו בריש שמות 'כי חיות הנה', ואף שבמשנה ברפ"ח דיומא הוא מלשון 'יולדת' לשון מקרא לחוד ולשון חכמים לחוד.
⁴ ואכן לנגיעה בנבלת בהמה טהורה, אין מקור בפשוטו של מקרא והוזקקו חז"ל ללמדו מדרשה, כמובא בתורה תמימה כאן עי"ש.

ה,ו - וְהֵבִיא אֶת-אֲשָׁמוֹ לִיה-וְהָ עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא נִקְבָּה מִן-הַצֹּאֵן כַּשֶּׁבֶה אִו-שְׁעִירַת עֲזִים לְחַטָּאת וְגו'

יפסיק ב-'עזים' יותר מב-'כשבה', ולולי ההפסקה כנ"ל יובן שהוא יכול להביא כשבה לאשם [המוזכר בתחילת הפס'] או שעירה לחטאת, אך אם יפסיק כנ"ל יובן שהייעוד 'לחטאת' מתייחס גם לכשבה ולא רק לשעירה, ו'אשמו' המוזכר במקראות אלו אינו בא לבטא סוג קרבן אלא לשון 'אשמה' ללא קשר לסוגי קרבנות, וכמו 'על חטאתו' שבסמוך ופשוט.

ה,ז - וְאִם-לֹא תִגִּיעַ יָדוֹ דֵּי שֶׁהָ וְהֵבִיא אֶת-אֲשָׁמוֹ אֲשֶׁר חָטָא שְׁתֵּי תָרִים אִו-שְׁנֵי בְנֵי-יוֹנָה לִיה-וְהָ אֶתְד לְחַטָּאת וְגו'

כעין הנ"ל בפס' הקודם גם כאן יפסיק בטרחה יותר, שיובן שהייעוד 'לה' מתייחס גם לתורים ולא רק לבני יונה ופשוט.

ה,יא - וְאִם-לֹא תִשָּׁיג יָדוֹ לְשְׁתֵּי תָרִים אִו לְשְׁנֵי בְנֵי-יוֹנָה וְהֵבִיא אֶת-קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר חָטָא עֲשִׂירַת הָאֶפֶה סֵלַת לְחַטָּאת לֹא-יִשָּׂים עָלֶיהָ שְׁמֹן וְלֹא-יִתֵּן עָלֶיהָ לְבֹנָה כִּי חַטָּאת הוּא

כעין הנ"ל בפס' הקודמים גם כאן יפסיק בטרחה יותר מבתביר, שיובן שהייעוד 'לחטאת' הוא על פעולתו - 'והביא', ולולי ההפסקה יובן שישנה סלת שהיא 'סלת לחטאת' וממנה יש לו להביא עשירית האיפה.

למנחה של שבת

ו,ג - וְלֶבֶשׁ הַפְּהֶן מִדָּו בָּד וּמְכַנְסֵי-בָד יִלְבָּשׁ עַל-בְּשָׂרוֹ וְהָרִים אֶת-הַדָּשֵׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת-הָעֵלָה עַל-הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוֹ אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ

יפסיק ב-'העלה' יותר מב-'האש' שלפניה, ובלא"ה ישמע שהכהן ירים את הדשן שתאכל האש ואת העלה שעל המזבח, [שמצינו 'את' ללא וא"ו ופי' 'ואת', כריש ויקהל], אך כאן פי' שירים את הדשן שנוצר מהאש שאכלה את העולה.

ו,ח - וְהָרִים מִמָּנוֹ בְּקִמְצוֹ מִסֵּלַת הַמִּנְחָה וּמִשְׁמֹנָהּ וְאֵת כָּל-הַלְּבָנָה אֲשֶׁר עַל-הַמִּנְחָה וְהַקֵּטִיר הַמִּזְבֵּחַ רִיחַ נִיחֹחַ אֲזַכְּרֶתָהּ לִיה-וְהָ

יפסיק ב-'אזכרתה' יותר מב-'ניחח', שיובן שיקטיר את 'אזכרתה' שהיא ל'ריח ניחח' ולא שיקטיר את הריח ניחוח בעצמו.

ו,יג - כָּל-זָכָר בְּבִנְי אֶהְרֹן יֹאכְלֶנָה חֶק-עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם מֵאִשֵּׁי יְה-וְהָ כָּל אֲשֶׁר-יִגַּע בָּהֶם יִקְדָּשׁ כַּמ"ש לַעִיל בּוִיקְרָא ה,ב יִדְגִישׁ הַגִּימ"ל ל שב-'יגע' שברפה היא מלשון 'יגיעה'.

רמזים בטעמים

ד,ג - אִם הַפְּהֶן הַמִּשְׁיחַ יִחַטָּא לְאֲשַׁמַּת הָעֵם וְגו'

'המשיח' בתביר, לרמוז שלא כל כהן משיח [שתביר מלשון שבירה], למעט משוח מלחמה, וכמו שאמרו חז"ל בהוריות יב., עוד יש לרמוז שמשיחתו היא ששברתו, שלפני משיחתו היה נפטר בכשבה או שעירה וכעת שנמשח טעון פר.